

Enligt sändlista

BILDANDE AV
Stensjöflon

Objektnummer	2001191
Län	Västernorrland
Kommun	Sollefteå
Socken	Edsele och Helgum
Fastighet	Stensjö 1:5 Stensjö 1:7 Stensjö 1:8 Stensjö 1:10 Stensjö 1:11 Stensjö 1:14 Runåberg 1:37
Markägare	Staten genom naturvårdsverket och privat
Förvaltare	länsstyrelsen
Lägesbeskrivning	cirka 15 kilometer söder om Edsele
Mittpunkt	x: 573249,3 y: 7015966 (SWEREF 99)
Areal [hektar]	841,7
Prod skogsmark [ha]	301,4
Natura 2000	SE0710149
Naturtyper [ha]	Myr 454,8 Lövblandad barrskog 117,5 Tallskog 58,4 Impediment 43,3 Barrsumpskog 35,2 Sumpskogsimpediment 29,6 Hygge 25,2 Granskog 24,8 Barrblandskog 22,6 Vatten 12,6 Lövsumpskog 10,4 Triviallövskog 6,3 Öppen övrig mark 1

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Länsstyrelsen förklarade 2002-08-30 (dnr 511-4147-02) med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808) det område som utmärkts på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat. Med stöd av 7 kap 7 § miljöbalken upphävs tidigare förvaltningsinriktning för en begränsad del av naturreservatet. Vidare ändras, med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. (1998:1252), delar av föreskrifterna och förvaltningsinriktningen för naturreservatet. Avsikten med dessa förändringar är att ge reservatet en mer ändamålsenlig utformning och förvaltning, som bättre tillgodoser det ursprungliga syftet med skyddet.

När detta beslut vunnit laga kraft i alla delar upphör tidigare beslutshandling från 2002-08-30, (dnr 511-4147-02 inklusive skötselplan), att gälla och ersätts av detta beslut.

För att trygga ändamålet med naturreservatet förordnar länsstyrelsen att nedan angivna föreskrifter ska gälla. Föreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken gäller från 7 december 2012 även om de överklagas.

Med stöd av 3 § förordning om områdesskydd enligt miljöbalken mm fastställer länsstyrelsen bifogad skötselplan.

SYFTE

Området skyddas i syfte att bevara biologisk mångfald och en värdefull naturmiljö, främst en botaniskt och ornitologiskt mycket värdefull skogsmyrmosaik ingående i Myrskyddsplan för Sverige men även därtill hörande värdefulla vattenmiljöer. Detta innebär att processer och strukturer - såsom ostörd hydrologi med därtill hörande vattenståndsvariationer och de till skog, myr och vatten hörande organismgrupperna - ska utvecklas fritt efter naturligt förekommande processer.

För att förbättra områdets, av dikning försämrade, hydrologi ska dock igenläggning av diken samt därtill hörande röjning av träd och buskar ske. I brandpräglade bestånd kan också naturvårdsbränning komma att bli aktuellt. Främmande trädslag ska avverkas inom naturreservatet. För att gynna floran och bibehålla myrarnas hävdgynnade biologiska mångfald kan aktiva insatser såsom slyröjning och slätter komma att ske.

De i området ingående Natura 2000-habitaten och -arterna ska bevaras i gynnsam bevarandestatus, se under rubriken Natura 2000.

Syftet är även att, inom ramen för ovannämnda syften, hålla området tillgängligt för allmänheten genom att förbättra framkomligheten i delar av området, samt att ge förbättrade möjligheter till fågelskådning.

RESERVATSFÖRESKRIFTER

A. Föreskrifter enligt 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden.

Utöver vad som för övrigt gäller är det förbjudet att:

- 1 uppföra byggnad eller annan anläggning.
- 2 bedriva täkt, anordna upplag, borra, spränga, schakta, gräva, muddra, utfylla, tippa eller på annat sätt skada mark, block och vattenmiljö.
- 3 dika, dikesrensa eller dämna.
- 4 anlägga luft- eller markledning, stängsel eller hägnad.
- 5 anlägga väg, stig eller spång.
- 6 avverka, fälla eller skada växande eller döda träd, upparbeta vindfällan eller utföra annan skogsvårdsåtgärd såsom skogsplantering.
- 7 sprida kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, kalk eller gödselmedel.
- 8 inplantera djur (inklusive fisk), växter eller andra organismer.
- 9 riva bäverdammar annat än om bäverdammen påverkar väg inom eller utanför reservatet, eller mark utanför reservatet. Observera att dylik rivning regleras i 29 § jaktförordningen (1987:905).
- 10 framföra motordrivet fordon annat än i samband med uttransport av skjutna älgar och björnar, varvid risken för skador på mark och vegetation ska minimeras. Undantag gäller vintertid för fastighetsägarna till Stensjö 1:10 och 1:11, då behov föreligger att från de öster om reservatet belägna delarna av respektive fastighet uttransportera ved eller virke för husbehov. Härvid får endast snöskoter eller motsvarande banddrivet fordon användas och särskild aktsamhet ska iakttas.
- 11 upplåta mark för militär övningsverksamhet.
- 12 medföra ej kopplad hund annat än i samband med den jakt som får bedrivas i reservatet.

B. Föreskrifter om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt att tåla intrång enligt 7 kap 6 § miljöbalken.

Markägare och innehavare av särskild rätt förpliktigas tåla att följande åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med reservatet:

- 1 upphuggning och markering av reservatsgränsen.
- 2 uppsättning av informationstavlor.
- 3 anläggning och underhåll av stigar och spänger.
- 4 uppförande och underhåll av vindskydd/fågeltorn.
- 5 avverkningsåtgärder av främmande trädslag.

- 6 igenläggning av diken med därtill hörande avverkning av buskar och träd längs dikeskanter för att återställa våtmarkernas hydrologi. Dikesigenläggningar får inte påverka omgivande markägares fastigheter genom förhöjda vattennivåer. Skulle så ske ska reservatsförvaltaren genomföra åtgärder, t.ex. dikesrensningar, uppströms översta dämnet för att motverka de förhöjda vattennivåerna.
- 7 kontrollerade naturvårdsbränningar med eventuella därtill hörande selektiva huggningsingrepp och anläggande av mineraljordssträngar.
- 8 slätterhävd på tidigare hävdade våtmarker.
- 9 röjning av buskar och småskaliga avverkningar inom tidigare hävdade våtmarker.
- 10 undersökningar av mark, vatten, vegetation och djurliv samt markeringar av därtill hörande provtytor.
- 11 biotoprestaurering av vattendrag genom bl.a. återförande av sten och block.

C. Föreskrifter enligt 7 kap 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet samt om ordningen i övrigt inom reservatet.

Utöver vad som för övrigt gäller är det förbjudet att:

- 1 fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående och omkullfallna träd och buskar.
- 2 insamla mossor, svampar, kärlväxter eller lavar med undantag för plockning av matsvamp för husbehov.
- 3 framföra motordrivet fordon, inklusive snöskoter, annat än på befintlig väg för motorfordonstrafik.
- 4 klättra i boträd eller på annat sätt medvetet störa eller skada djurlivet.
- 5 insamla eller föra bort ryggradslösa djur.
- 6 genom grävning eller på annat sätt skada mark, block och vattenmiljö.
- 7 sätta upp skylt, tavla, affisch eller göra inskrift.
- 8 använda området för idrottsarrangemang utan länsstyrelsens tillstånd.
- 9 uppföra anläggning, såsom vindskydd, koja, bänk, spång, stängsel, ledning, mast eller torn.
- 10 medföra ej kopplad hund eller annat lösgående husdjur.

Länsstyrelsen kan ge tillstånd för vetenskapliga undersökningar som innebär någon form av markering, fällfångst eller annan åverkan, under förutsättning att denna åverkan inte annat än alldeles obetydligt påverkar de värden som reservatet syftar till att bevara. Vetenskapliga undersökningar som inte innebär markering av provtytor eller annan åverkan är tillåtna i reservatet. Vidare ska föreskrifterna inte hindra att i vetenskapligt syfte ta minsta möjliga mängd belägg för artbestämning av exempelvis svampar eller insekter. Observera dock att insamling av vissa arter även kan vara reglerad i artskyddsförordningen (2007:845).

Förbudet att dikesrensa enligt föreskrift A3 och igenläggning av diken enligt föreskrift B6 gäller inte för gällande dikningsföretag inom reservatet.

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för drift och underhåll av befintlig allmän väg 963 och befintliga skogsbilvägar. Träd som faller över väg kapas och läggs vid sidan av vägarna.

Föreskrifterna hindrar inte ledningshavare att utöva de rättigheter, för befintliga anläggningar, som gällande ledningsrätter ger. Arbete som innefattar röjning, gallring eller liknande påverkan ska dock föregås av anmälan och samråd med länsstyrelsen. Arbeten som är av akut karaktär och måste åtgärdas omedelbart är dock undantagna kravet på anmälan men ska i efterhand rapporteras till länsstyrelsen.

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för jakträttsinnehavare att, efter tillstånd hos länsstyrelsen, uppföra och underhålla befintliga jaktorn, samt att transportera material till dessa med snöskoter på tjälad och snötäckt mark. Befintliga jaktorn som ägs av nyttjanderättshavaren ska rivas om de inte längre behövs eller är av bristfällig kvalitet. Material till jaktorn eller ved för eldning vid jaktorn får ej tas inom naturreservatet, och träd får ej fällas i samband med uppförande eller underhåll av jaktorn. När jakt pågår i reservatet ska ett anslag sättas upp på informationstavlan vid landsvägen i reservatets norra gräns (se skötselplanekartan) och vid behov även på annan lämplig plats.

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för bedrivande av renskötsel, inklusive exempelvis snöskoterkörning, i enlighet med bland annat rennäringslagen (1971:437) och terrängkörningsförordningen (1978:594).

I enlighet med 2 § förordning om områdesskydd enligt miljöbalken mm, ansvarar länsstyrelsen för förvaltningen av reservatet. Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för förvaltaren, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att utföra de åtgärder som anges ovan under B och som specificeras i skötselplanen.

Föreskrifterna under C gäller även fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet när de inte nyttjar sin rätt att bruka fastigheten.

SKÄLEN FÖR BESLUT

Områdesbeskrivning

Stensjökomplexet är en mångformig mosaik av myr, sumpskogar och fastmarksskog. Det omfattar myrarna Fjällflon, Sjömyran, Stensjöflon, Östansjömyran, Lill-Långtjärnflon, Rödmossaflon och Runflon med omgivande skogsmark. Reservatet är en av länets största skogs-myrmosaiker och har därmed förutsättningar för ett naturligt fungerande ekosystem på landskapsnivå.

Området är beläget 400 - 425 meter över havet i ett flackt skogslandskap där framförallt de blötare terrängavsnitten är påverkade av en kalkhaltig sediment som transporterades hit med inlandsisen från det jämtländska kambrosilurområdet. Myrarna innehåller öppna och trädbärande topogena kärr, sumpskogar, ett sträng-flarkkärr, nordlig mosse, en liten sluttande mosse och en svagt välvd mosse. Området ligger på en vattendelare och utgör källflöden till bl.a. Runån och Stensjön. Inom myrkomplexet finns också några mindre

tjärnar, Lill-Långtjärn, Sankmyrtjärnen och en mindre tjärn på Fjällflon. I myrkomplexet finns dessutom ett antal källor.

Runflon är ett medelrikkärr med extremrikinslag. Här förekommer arter som blodnycklar, myrbräcka, spädstarr, gyllenmossa, kärrklomossa, lockvitmossa, trekantig svanmossa, käppkrokmossa och kamtuffmossa. Även delar av Stensjöflon och Lill-Långtjärnmyran har inslag av rikkärrspartier. Övriga myrar inom reservatet domineras av fattiga vegetationstyper.

Mosaiken av olika myrtyper gör att området har höga ornitologiska värden, med arter som grönbena, brushane, småspov, ljungpipare, smalnäbbad simsnäppa, dvärgbeckasin, enkelbeckasin, trana, sångsvan, svarthakedopping, bläsand och kricka.

Flera av myrarna inom naturreservatet har påverkats och påverkas fortfarande av de dikningsförrättningar från 1900-talets första hälft. Den första genomfördes 1926. Då gavs tillstånd genom förrättningshandlingen, "Förslag till utdikning av vattensjuka marker inom Stensjö by i Edsele socken av Västernorrlands län 1924-25", att dika ut Lintjärn, belägen väster om naturreservatet. Diket som rinner genom Runflon inom naturreservatet skapades vid denna förrättning. Elva år senare genomfördes "Stensjö dikningsföretag av 1937". Då togs ett 1,5 till 1,8 m djupt dike upp genom Stensjöflon som ansluter till det befintliga vattendraget som tidigare avvattnade Stensjön söderut. Man har även funnit förrättningshandlingar från 1948 över "Stensjö dikningsföretag år 1948 uti Edsele socken av Västernorrlands län". Tanken med dikningsföretaget var att avvattna Fjällflon och den övre delen av Stensjöflon för att sedan ansluta till dikningsföretaget från 1937. Inga tydliga spår av diken från detta företag finns och det är således osannolikt att förrättningen genomfördes. Däremot finns diken strax söder om Fjällflon. Trots det är Fjällflon den myr som är minst påverkad av dikning.

Skogsmarken såväl omkring som inuti myrkomplexet har utnyttjats hårt av människan under det senaste dryga århundradet. Myrkomplexet kantas i delar av trakthyggen och plant/ungskogar varav en stor del är planterade med contortatall. I södra delen av naturreservatet har ca 33 hektar contortabestånd avverkats, ett par contortabestånd finns dock fortfarande kvar i reservatet. Cirka hälften av reservatets skogar utgörs av medelålders och äldre barrnaturskog. Granbestånd dominerar och ger vanligtvis ett intryck av gles höjdlägeskog. Flera blöta stråk löper genom fastmarken och inslaget av sumpskog och mindre myrar är stort. Här och var står tynande enbuskar som tyder på att skogen tidigare varit än mer öppen - troligen rör det sig om äldre betesprägel. I de norra delarna av reservatsområdet förekommer talldominerade bestånd med tidigare brandprägel. Tillgången på döda träd och lågor är mestadels sparsam inom området liksom inslaget av grövre lövträd. Liksom delar av myrkomplexet så är den angränsande skogsmarken i reservatet i stora stycken dikad. Skogsdikena är överlag grunda och dåligt underhållna men bitvis är hydrologin kraftigt lokalt påverkad.

Stensjökomplexet med Stensjö by har länge bebotts och nyttjats av människan. Stora delar av myrkomplexet har tidigare nyttjats för slåtter som enligt uppgift har bedrivits fram till andra världskriget. En mängd spår och lämningar efter tidigare slåtter och myrodling ryms inom naturreservatet. Reservatet ligger inom Jijnjevaerie samebys vinterbetesområde vilket

betyder att renar ibland betar inom reservatsområdet och att renskötare färdas i området med snöskoter.

Inom reservatet förekommer inga av länsstyrelsen kända fornminnen.

Området besöks av ornitologer men i liten omfattning av allmänheten.

Natura 2000

Delar av naturreservatet är utpekade att ingå i EU:s nätverk Natura 2000 enligt art- och habitats direktivet mot bakgrund att det inom området finns i direktivet ingående naturtyper och arter. I området finns de av EU-kommissionen prioriterade naturtyperna Lövsumpskogar av fennoskandisk typ, Skogsbevuxen myr, Västlig taiga och Aapamyrar vilket är det främsta motivet för utpekandet.

Inom Natura 2000-området finns i direktivet ingående arter nämligen, lappranunkel (*Ranunculus lapponicus*), myrbräcka (*Saxifraga hirculus*) samt käppkrokmossa (*Hamatocaulis vernicosus*). En särskild bevarandeplan finns för Natura 2000-området.

I naturreservatet ingår följande naturtyper enligt art- och habitatdirektivet, areal i ha:

7140	Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn	26,7 ha
7230	Rikkärr	11 ha
7310	*Aapamyrar	470 ha
9010	*Västlig taiga	201 ha
9080	*Lövsumpskogar av fennoskandisk typ	7 ha
91D0	*Skogsbevuxen myr	45 ha

Ärendets beredning

Vid myrfågelinventeringen i slutet av 1970-talet (Simonsson och Dynesius 1980), liksom vid den länstäckande våtmarksinventeringen i början av 1990-talet (Grundström och Uppsäll 1994) kom Stensjökomplexet att klassas i högsta naturvärdesklass (klass I). Området ingår i Naturvårdsverkets nationella säkerställandeplan för våtmarksområden, Myrskyddsplan för Sverige. År 1997 förvärfvade staten dygt 500 hektar av skogsmyrkomplexet från SCA varefter beslut om naturreservat för denna del togs av länsstyrelsen i december 1998. För förvärvet av den tidigare SCA-ägda delen av reservatet erhöles medfinansiering från EU:s LIFE-fond, motsvarande 50 procent av kostnaden. Dessa delar av reservatet anmälades också 1998 till det europeiska nätverket av skyddade områden, Natura 2000.

I syfte att knyta samman de från SCA inköpta delarna och därmed skydda hela det värdefulla myrkomplexet påbörjades under första hälften av 1998 diskussioner och förhandlingar med övriga berörda markägare. Mellan 2001 och 2002 slöts överenskommelser om intrångsersättning eller förvärv med de flesta markägare. 2002 fattades nytt beslut om utvidgning och 2005 slöts avtal om ersättning med de återstående markägarna.

I Sollefteå kommuns översiktsplan, antagen 1990, anges att området är riksintresse för

naturvården enligt 2 kap 6 § NRL (naturresurslagen), och att det bör avsättas till naturreservat.

Området ingår i naturvårdsobjekt 83007 i länsstyrelsens naturvårdsdatabas.

Stensjöflon ingår i LIFE nature-projektet "Life to ad(d)mire" (projektid 2010-2015) vars syfte är att återställa/förbättra hydrologin inom fem Natura 2000-våtmarker i länet. Vid arbete i detta projekt framkom även ett behov av revidering av reservatets föreskrifter och skötselplan för att genomföra dikesigenläggningar i reservatet.

Under remissbehandlingen har, i enlighet med Sveriges geologiska undersöknings skrivelse från mars 2005 (01-266/2005), information hämtats från digitalt underlagsmaterial från mineralrättsregistret. Därvid har inga motstående intressen eller andra försvårande omständigheter påträffats.

Yttranden har inkommit från Jiingevaerie sameby, SGU, E.ON Elnät Sverige AB, Havs- och vattenmyndigheten, Sollefteå kommun, SCA Skog AB och Regelrådet. Ingen har framfört invändningar mot själva områdeskyddet. Jiingevaerie sameby anser att det är viktigt att det framkommer av reservatsbeskrivningen att området används som vinterbetesområde och att renskötare kan komma att färdas med snöskoter inom reservatet för att bevaka och samla renarna. Sollefteå kommun anser att det tydligare bör framgå av vilken anledning länsstyrelsen avvaktar med igenläggningen av diket över Stensjöflon. Vidare tycker man att det vore intressant om beslutet kunde ge en tydligare bild av sambandet mellan möjligheterna att ompröva markavvattningsföretagen, deras inbördes prioriteringsordning och de olika dikenas påverkan på hydrologin och därmed på bevarandemålen. E.ON anser att samråd vid reparationsåtgärder på en kraftledning helt ska undantas när arbetet avser akuta åtgärder för att inte riskera människors säkerhet och välbefinnande. SCA skog AB har synpunkter kring eventuella effekter av dikesigenläggningen på omgivande mark och hur länsstyrelsen hanterar sådan skada i de fall det uppkommer. Vidare vill man att skrivelserna kring jakt ändras så att dessa mer liknar lydelsen som används i jakträttsavtalet. SGU har kompletterat med fakta kring geologi.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen har beaktat de vid remissförfarandet inkomna synpunkterna genom bearbetning av beslut och skötselplan.

Rörande SCA:s fråga om länsstyrelsens agerande vid eventuell skada för tredje part så menar länsstyrelsen att eventuella kompensationsanspråk får lösas mellan staten och berörd sakägare i det fall skada uppkommer. Enligt föreskrift B.4 har också länsstyrelsen möjlighet att genomföra åtgärder uppströms översta dämnet i respektive dike för att motverka förhöjda vattennivåer på grannfastigheter.

För Sollefteå kommuns frågor kring markavvattningsföretagens prioriteringsordning och motiv till att länsstyrelsen inte prioriterar igenläggning av diket över Stensjöflon är länsstyrelsens bedömning att en omprövning av båda dikningsföretagen skulle ge betydande vinster med avseende på naturvården. Inom ramen för LIFE kan dock resurserna för åtgärder och därmed omprövning av markavvattningsföretagen enbart användas inom

Natura 2000-området.

Områdets främsta värden består i mångfalden av olika myrtyper i en obruten mosaik av myr, sumpskog och fastmarksskog vilket ger förutsättningar för en rik och varierad flora och fågelfauna.

Naturvärdena i dessa miljöer är oförenliga med konventionella skogsbruksmetoder och annan exploatering. Genom naturreservatsbildning undanröjs dessa hot och förutsättningarna för bevarande av naturskogsmiljön, med dess strukturer och därtill hörande arter, förbättras.

Dikningar som genomförts under 1900-talet i reservatet har till viss del påskyndat igenväxningen av de öppna myrmarkerna. I beslut och skötselplan föreskrivs att dessa diken ska, om möjligt, läggas igen för att förbättra områdets hydrologi och minska igenväxningstakten. Med den skötsel som föreskrivs i beslut och skötselplan har hävdgynnade arter och andra våtmarksarter större chans att på lång sikt överleva i reservatet.

Den nya inriktningen, med bl.a. igenläggning av diken, innebär att fri utveckling inte längre gäller för en begränsad del av området. Detta utgör ett upphävande enligt 7 kap 7§ miljöbalken. Upphävandet är av engångskaraktär och målet med åtgärderna är helt i linje med det ursprungliga syftet med reservatet och med denna förbättring av hydrologin stärks möjligheterna att bevara den aktuella naturmiljön. Således är det motiverat att skärpa reglerna i form av en ny förvaltningsinriktning med stöd av 7 kap 5§ miljöbalken, och att upphäva tidigare förvaltningsinriktning i nämnda del i enlighet med 7 kap 7 §.

Länsstyrelsen bedömer att ett förbud mot utplantering av fisk är motiverat mot bakgrund av att syftet med reservatet är att processer och strukturer - såsom ostörd hydrologi med därtill hörande vattenståndsvariationer och de till skog, myr och vatten hörande organismgrupperna - ska utvecklas fritt efter naturligt förekommande processer. Ur bevarandebiologiskt perspektiv är en grundläggande åtgärd att minimera manipulering av antalet organismer, såväl naturligt förekommande som främmande, när syftet är att bevara naturligt fungerande miljöer där de aktuella organismerna ingår som grundläggande element.

C-föreskriften i reservatsbeslutet från 2002 gällande förbud mot tältning annat än på anvisade platser tas bort. Länsstyrelsens bedömning är att tältning inom naturreservatet inte stör djurlivet/fågellivet eller riskerar att skada mark i så hög omfattning att det motiverar ett förbud mot tältning.

Länsstyrelsen bedömer att områdets bevarandevärden bidrar till uppfyllandet av miljömålen "Levande skogar" delmål 1, "Myllrande våtmarker" "Levande sjöar och vattendrag" och "Ett rikt växt och djurliv". Dessutom bedömer länsstyrelsen att ett formellt skydd är i enlighet med länsstyrelsens och skogsstyrelsens strategi för områdesskydd på skogsmark i länet från december 2005.

Länsstyrelsen bedömer att ett naturreservat i det aktuella området är förenligt med kommunens översiktsplan och med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap miljöbalken.

Länsstyrelsen finner vid en vägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken att det för att skydda och bevara ovanstående naturvärden finns skäl att besluta om att bilda ett naturreservat i området samt att förordna om föreskrifter för att skydda området samt att fastställa en skötselplan. För att uppnå det starka skydd som behövs för områdets naturvärden bör föreskrifterna bland annat omfatta förbud mot såväl exploateringsföretag som skogsbruk.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill klaga över detta beslut ska skriva till regeringen, men skicka eller lämna skrivelsen till länsstyrelsen, postadress: Länsstyrelsen, Enheten skyddad natur, 871 86 HÄRNÖSAND.

Skrivelsen ska ha kommit in inom tre veckor från den dag klaganden fick del av beslutet. I skrivelsen ska anges vilket beslut som överklagas och den ändring som begärs. Skriv namn, adress, telefonnummer och ärendets nummer. Om ytterligare upplysningar önskas, kontakta Jonas Salmonsson telefon 0611-34 92 47, jonas.salmonsson@lansstyrelsen.se.

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling, Post- och Inrikes Tidningar (PoIT) och i ortstidningen Tidningen Ångermanland. Den dag kungörelsen varit införd i ortstidning anses berörda ha fått del av beslutet.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har även deltagit Therese Flodin, jurist, David Jonsson, fiskerikonsulent, Valter Perselli, planhandläggare, Britt Marie Lindström, enhetschef skyddad natur.

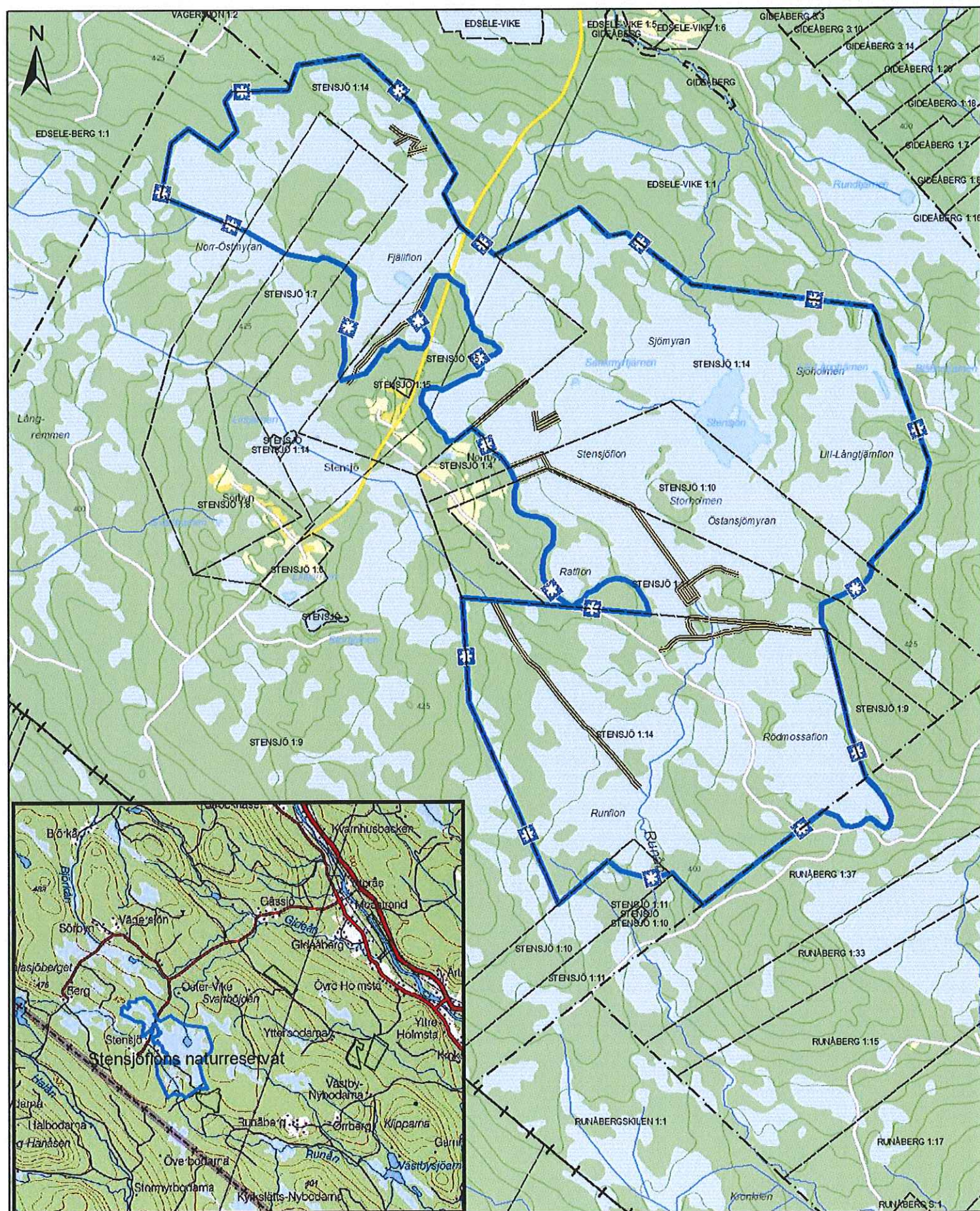
Bo Källstrand
landshövding

Jonas Salmonsson
naturvårdshandläggare

Bilagor

- 1 Beslutskarta
- 2 Sändlista
- 3 Skötselplan

1:26 400

Länsstyrelsen Västernorrland © Lantmäteriet

0 300 600 900 Meter

Dnr: 511-6751-12
Länsstyrelsen Västernorrland

Skötselplan för *Stensjöflon*

Denna skötselplan används lämpligast tillsammans med det beslut som utgör grunden för denna skötselplan. I beslutet återfinns viktig information såsom beslutsmening, syfte, föreskrifter, information om Natura 2000 och en sammanfattande beskrivning av området som bland annat omfattar reservatets biologiska bevarandevärden.

Gränser

Reservatet ska märkas ut enligt svensk standard (SIS 03 15 22) genom målning på träd inom reservatet i gränsgatan och uppsättning av stolpar (oimpregnerat material) med reservatsbricka i gränsvinklar och där det är naturligt för besökare att korsa reservatsgränsen.

Brand

Om spontan brand uppkommer inom reservatet bör släckning inriktas mot naturliga avgränsningar och mot reservatets ytterkanter om räddningschefen anser att branden härmed slutligen kan bekämpas. All eventuell brandbekämpning skall ske med så skonsamma metoder som möjligt och med största hänsyn till mark, vegetation och vatten.

Servitut och samfälligheter

Staten har andel i vägen som går genom södra delen av naturreservatet.

Över fastigheten Stensjö 1:5 går en kraftledningsgata. Arbete som innefattar röjning, gallring eller liknande påverkan ska föregås av anmälan och samråd med länsstyrelsen.

Jakt och fiske

För tiden fram t o. m. 2014-12-31 har avtal träffats mellan SCA Forest and Timber AB (jakträttsinnehavare) och Naturvårdsverket beträffande älg- och småviltjakt för delar av fastigheterna Stensjö 1:9 och Edsele-Vike 1:1.

På fastigheterna Stensjö 1:8, 1:7, 1:5, 1:4, 1:10 och 1:11 förfogar jakträttsinnehavarna över jakten på samma grunder som före reservatsbildningen.

Efter att staten via Naturvårdsverket förvärvat fastigheten Stensjö 1:6 har större delen fogats till Naturvårdsverkets fastighet 1:14 (tidigare SCA). Jakträttsavtal har upprättats fram t.o.m. 2013-06-30 och nyttjanderättshavare för denna del är Stensjö västra jaktlag. Den del av Stensjö 1:14 som tidigare var del av Stensjö 1:4 är för närvarande också utarrenderad till Stensjö västra jaktlag t.o.m. 2015-06-30.

Av reservatsföreskrifterna framgår att uppförande och underhåll av jaktorn ska föregås av anmälan och tillstånd hos länsstyrelsen. Uttransport av material för uppförande och underhåll av jaktorn ska ske med snöskoter på tjälad och snötäckt mark. Material till jaktorn eller ved för eldning vid jaktorn får ej tas inom naturreservatet, och träd får ej fällas i samband med uppförande eller underhåll av jaktorn. Uttransport av älgar och björnar ska göras så att risken för markskador och spårbildning minimeras. När jakt pågår i reservatet ska ett anslag sättas upp på informationstavlan vid landsvägen i reservatets norra gräns (se skötselplanekartan) och vid behov även på annan lämplig plats.

Fisket i Stensjön innehas av fiskerättsägarna SCA Skog AB samt ägarna till Stensjö 1:10.

Av reservatsföreskrifterna framgår att inplantering av fisk inte är tillåtet.

LIFE-projektet Life to ad(d)mire

Under åren 2010-2015 genomförs ett nationellt LIFE nature-projekt, Life to ad(d)mire. Länsstyrelsen Västernorrland är en av sju länsstyrelser inom detta projekt som syftar till att restaurera våtmarker inom Natura 2000-områden. I Västernorrland är det fem områden, tillika naturreservat, som detta restaureringsarbete kommer pågå inom och Stensjöflon är ett av dessa fem.

Restaureringsarbetet i naturreservatet innebär igenläggning av diken med tillhörande röjning av buskar och träd från dikeskanter för att förbättra hydrologin som försämrats av den tidigare dikningen. Igenläggningen består av dämningar av diken på lämpliga platser, avståndet dem emellan beroende av dikets typ och fallhöjd. Dikesigenläggningarna ska enbart ske om det är genomförbart utan att påverka omgivande markägares fastigheter negativt.

Uppföljning inom projektet Life to ad(d)mire

För att följa LIFE-projektets åtgärder i reservatet genomförs vegetationsinventeringar såväl före som efter åtgärderna. Även flygfotografering av myrarna genomförs 2010 liksom 2015. För att följa restaureringseffekterna av dikesigenläggningarna på grundvattennivån placeras grundvattenrör ut och variationerna följs under projektåren. Dikesigenläggningarna ska endast ske om det är genomförbart utan att påverka omgivande markägares fastigheter negativt genom tydligt förhöjda vattennivåer. Skulle det mot förmodan bli förhöjda vattennivåer på grannfastighet ska reservatsförvaltaren kunna genomföra åtgärder, t.ex. dikesrensning, uppströms från översta dämnet för att motverka förhöjda vattennivåer på grannfastigheter. Eventuella vattenkemiska förändringar orsakade av dikesigenläggningarna bör också försöka följas i Runån. Elfiske i Runån kommer att utföras både inom och utanför reservatet.

Natura 2000

Delar av reservatet ingår i EU:s nätverk av skyddade områden, Natura 2000. För Natura 2000-området finns en bevarandeplan i vilken det anges vad som krävs för att upprätthålla gynnsam bevarandestatus för utpekade habitat och arter. Målen och åtgärderna i denna skötselplan är utformade för att överensstämma med de mål som finns i bevarandeplanen.

Förvaltning och tillsyn

Länsstyrelsen utser en ansvarig för skötsel, underhåll och praktisk tillsyn av informationstavlor, markeringar med mera. Uppdraget regleras i avtal. Länsstyrelsen ansvarar för tillsynen när det gäller efterlevnaden av reservatsbestämmelserna.

Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Området har indelats i 5 skötselområden, se skötselkartan

Skötselområde 1

Myrar

Övergripande mål

Att myrarna har en naturlig hydrologi och utvecklas fritt efter naturligt förekommande processer.

Detta innebär bland annat att:

- de diken som finns på och intill myrarna inom reservatet inte har någon negativ inverkan på våtmarken och dess biologiska mångfald.

Åtgärder

- Igenläggning av diken

Diken ska läggas igen och den rätade bäcken vid övre delen av diket på Runflon restaureras till mer naturliga, meandrande lopp för att våtmarkerna ska återfå sin naturliga hydrologi. Dikesigenläggningarna ska endast ske om det är genomförbart utan att påverka omgivande markägares fastigheter negativt genom tydligt förhöjda vattennivåer. Skulle det mot förmodan ske ska reservatsförvaltaren kunna genomföra åtgärder uppströms översta dämnet för att motverka förhöjda vattennivåer på grannfastigheter. Igenläggning av diken kommer inte att ske inom dikningsföretaget från 1937 (Delområde E enligt skötselplanekartan) så länge det är gällande.

- Slyröjning

Gamla dikesvallar röjs fri från sly och mindre träd.

- Hävande av vattendom

På sikt bör även vattendomen för markavvattningsföretaget från 1937 som går över Stensjöflon hävas.

- Slåtter

Om så prioriteras av reservatsförvaltningen ska hävd i form av slåtter kunna återupptas på myrarna.

För att följa grundvattenförändringar efter åtgärderna på Runflon är grundvattenrör utplacerade på den uppströms liggande grannfastigheten Stensjö 1:10. Om denna fastighet mot förmodan skulle komma att påverkas negativt genom tydligt förhöjda markvattennivåer ska förvaltaren kunna genomföra åtgärder uppströms översta dämnet för att motverka detta. Om det blir aktuellt med igenläggning av markavvattningsföretaget från 1937 på Stensjöflon bör grundvattenmätningarna rörande Runflon utvärderas och, om det funnits lämpligt, anammas även vid åtgärderna på Stensjöflon.

Om nya diken påträffas inom reservatet bör även dessa läggas igen.

Delområde A	Diket på Runflon samt bäckfåran uppströms diket.
Skötsel:	Diket på Runflon ska läggas igen och bäckfåran restaureras till ett mer meandrande lopp utan att uppströms liggande fastigheter tar skada.
Delområde B	Skogsdiken som går över Rödmosaflon.
Skötsel:	Diket ska läggas igen.
Delområde C	Delvis skogsdike i kanten av Fjällflon och diken i norra delen av Fjällflon.
Skötsel:	Diket ska läggas igen.
Delområde D	Diken söder om Sankmyrtjärn.
Skötsel:	Dikena ska läggas igen.
Delområde E	Stordiket över Stensjöflon inom markavvattningsföretaget från 1937.
Skötsel:	Diket läggs igen först när markavvattningsföretaget från 1937 är hävt.
Delområde F	Diket i södra delen av Östansjömyran.
Skötsel:	Diket ska läggas igen.

Skötselområde 2

Befintliga och avverkade contortabestånd

Övergripande mål

Att bibehålla, förstärka och tillskapa brandpräglad tallskog i området.

Detta innebär bland annat att:

- främmande trädslag förekommer inte.
- det brinner i skötselområdet i snitt var 50:e år (vildbrand eller naturvårdsbränning)
- minst 10 % av träden i de brända bestånden har fått stamskador (bildat brandljud) eller dödats av branden.
Målet gäller som snittmått över hela skötselområdet.
- Mer gynnsamma förhållanden (som t.ex. tunnare humustäcke och blottade mineraljordsytor) för marksvampfloran (framförallt marktaggsvampar) har skapats.

Åtgärder

- Uttag av främmande trädslag.
Alla bestånd med Pinus contorta tas bort. Vid avverkningen ska även uttag av GROT (grenar och toppar) göras. Enskilda träd som uppkommer genom spontan förnygring tas bort.

■ Naturvårdsbränning

Ett av huvudsyftena med naturvårdsbränningarna på de avverkade contortaytorna är att tillskapa ett framtida brandpräglat bestånd genom att branden påverkar humusskiktet för att möjliggöra nya groningspunkter för groddplantor. När en ny generation tallar vuxit upp görs en ny naturvårdsbränning. De skadade träden kådimpregnerar sig för att läka stamskadan och blir därigenom mer motståndskraftiga mot svamp- och insektsangrepp. På så sätt kan de växa upp och bli mycket gamla för att sedan stå väldigt länge som torraka. Inför genomförandet av naturvårdsbränning i naturreservatet skall en detaljerad bränningsplan tas fram för respektive del inom skötselområdet som skall brännas. Särskild hänsyn ska tas till fågellivet t.ex genom att välja att bränna utanför häckningsperioden.

Inga övriga åtgärder förutom uppföljning.

Skötselområde 3

Övrig skogsmark

Övergripande mål

Att låta skogsmiljöerna utvecklas fritt efter naturligt förekommande processer med de strukturer, såsom gamla träd och döda stående och liggande träd, som är kännetecknande för ett naturligt fungerande skogsekosystem.

Detta innebär bland annat att:

- främmande trädslag förekommer inte.

Åtgärder

- Uttag av främmande trädslag.

Träd som sprids genom spontan föryngring från bestånd med Pinus contorta avverkas.

Inga åtgärder förutom uppföljning.

Skötselområde 4

Vattendrag och sjöar

Övergripande mål

Målsättningen är att låta sjöar och vattendrag utvecklas efter naturligt förekommande processer.

Åtgärder

- Vattenkemi

Provtagning av vattenkemi i Runån för att följa upp effekter av våtmarksrestaureringarna

- Elfiske

Elfiske i Runån

- Provfiske

Provfiske i Stensjön.

Inga övriga åtgärder förutom uppföljning.

Skötselområde 5

Friluftsliv

Övergripande mål

Att förbättra tillgängligheten för allmänheten och framförallt ornitologer. Dessutom ska besökarna ges information om områdets natur- och kulturvärden.

Detta innebär bland annat att:

- fågeltornet samt vindskydd är i gott och säkert skick.
- aktuell information om reservatet finns på länsstyrelsens hemsida.
- infotavlor om reservatet och dess natur- och kultur finns vid samtliga anvisade parkeringsplatser, se skötselplanekarta. Dessutom finns platsspecifik information vid de åtgärdade myrarna som beskriver naturvärdena samt skötselåtgärder inom LIFE-projektet.
- stigar och spänger är väl markerade och underhållna.
- parkeringsplatser är väl underhållna.

Åtgärder

- Hänvisningsskylt
Den hänvisningsskylt som finns vid byn Stensjö tas bort så länge bommen vid Norrbyn är stängd.
- Parkeringsplats
Underhålls vid behov
- Information på hemsida
Informationen uppdateras vid behov
- Informationstavlor
Vid varje informationstavla ska det finnas information som beskriver naturvärdena. Dessutom ska information om LIFE-projektet finnas vid en lämplig informationstavla.
- Fågeltorn och vindskydd
Ett fågeltorn och ett vindskydd anläggs på lämplig plats med utsikt över Stensjön. Tornet och vindskyddet underhålls med jämna mellanrum.
- Stigar och spänger
En stig ska anläggas från landsvägen till det planerade fågelgömslet/tornet med utsikt över Stensjön. På de blötare partierna ska spång läggas.

Sammanfattning och prioritering av åtgärder

Prio	Åtgärd	Skötsel- omr	Start	Intervall	Finansiering
1	Hänvisningsskylt	5	2013	engångsåtgärd	reservatsanslag
1	Uttag av främmande trädslag.	2	2014	engångsåtgärd	reservatsanslag
1	Uttag av främmande trädslag.	3	2014	vid behov	reservatsanslag
1	Stigar och spänger	5	2014	engångsåtgärd	LIFE/reservatsan
1	Fågeltorn och vindskydd	5	2014	engångsåtgärd	LIFE/reservat

1	Informationstavlor	5	2015	engångsåtgärd	LIFE/reservatsan
1	Parkeringsplats	5	2015	vid behov	reservatsanslag
1	Elfiske	4	2012	engångsåtgärd	LIFE
1	Vattenkemi	4	2013	vid behov	LIFE
1	Slyröjning	1	2014	engångsåtgärd	LIFE/reservat
1	Igenläggning av diken	1	2014	engångsåtgärd	LIFE/reservat
1	Information på hemsida	5	2014	vid behov	LIFE/reservatsan
2	Hävande av vattendom	1	2016	engångsåtgärd	reservatsanslag
2	Naturvårdsbränning	2	2015	vid behov	reservatsanslag
2	Provfisike	4	2015	engångsåtgärd	reservatsanslag
2	Slätter	1	2015	max vartannat år	reservatsanslag

Uppföljning

Uppföljning av reservatets syfte och gynnsam bevarandestatus för miljöer och arter är en prioriterad uppgift för reservatsförvaltningen, förutom de åtgärder som anges ovan.

Den uppföljning av åtgärder som genomförs inom ramen för LIFE-projektet under projektperioden 2010-2015 ska genomföras av reservatsförvaltningen även efter projektet löpt ut.

För att följa upp förekomst av Natura 2000-arterna myrbräcka, lappranunkel och käppkrokmossa bör alla öppna myrar i reservatet löpande inventeras enligt bevarandeplanen för Natura 2000 för att få en bild av populationstrender i reservatsområdet.

Sammanfattning av uppföljning

Skötsel- omr	Kvalitetsmål	Intervall
1	de diken som finns på och intill myrarna inom reservatet inte har någon negativ inverkan på våtmarken och dess biologiska mångfald.	löpande tillsyn
2	Mer gynnsamma förhållanden (som t.ex. tunnare humustäcke och blottade mineraljordsytor) för marksvampfloran (framförallt marktaggsvampar) har skapats.	vid behov
2	minst 10 % av träden i de brända bestånden har fått stamskador (bildat brandljud) eller dödats av branden. Målet gäller som snittmått över hela skötselområdet.	vid behov
2	det brinner i skötselområdet i snitt var 50:e år (vildbrand eller naturvårdsbränning)	vid behov
2	främmande trädslag förekommer inte.	vid indikation på ändring
3	främmande trädslag förekommer inte.	vid indikation på ändring
5	parkeringsplatser är väl underhållna.	löpande tillsyn
5	stigar och spänger är väl markerade och underhållna.	löpande tillsyn

5	infotavlor om reservatet och dess natur- och kultur finns vid samtliga anvisade parkeringsplatser, se skötselplanekarta. Dessutom finns platsspecifik information vid de åtgärdade myrarna som beskriver naturvärdena samt skötselåtgärder inom LIFE-projektet.	löpande tillsyn
5	aktuell information om reservatet finns på länsstyrelsens hemsida.	löpande tillsyn
5	fågeltornet samt vindskydd är i gott och säkert skick.	löpande tillsyn

Skötselplanekarta

0 300 600 900 Meter

